

מבחן בעברית

מחווון
חינוך חרדי

כיתה
ד

מבחני
תנופה
למדוד. לדעת. לשנות.

543145

הנחיות כלליות לבדיקת המבחן

לפניכם מחוון למבחן "תנופה" בעברית.

ההנחיות במחווון מיועדות הן לבודקי המבחן החיצוני המשתמשים במערכת ההקלדה, והן לבודקי המבחן הפנימי המשתמשים בכלי לחישוב ציונים.

- הנחיות ייחודיות לבודקי המבחן החיצוני כתובות לצד הסמל ✓ .
- **בצד ימין** של כל עמוד כתוב מספר השאלה בנוסח א של המבחן, **ובצד שמאל** של כל עמוד כתוב מספר השאלה הזוהה בנוסח ב של המבחן (ראו דוגמה בשאלה 1 במחווון).
- בשאלות סגורות שבהן סדר המסוימים שונה בכל אחד מן הנוסחים, **בצד ימין** כתובה התשובה לנוסח א, **ובצד שמאל** כתובה התשובה לנוסח ב (ראו דוגמה בתשובה על שאלה 2 במחווון).

במבחן יש שני סוגים של שאלות:

1. שאלות שעליהן התלמיד עונה ב**כתיבת תשובה**.

2. שאלות שעליהן התלמיד עונה ב**סימון תשובה**.

לפניכם **הנחיות בדיקה ודגשים** לכל אחד מסוגי השאלות.

1. שאלות הדורשות כתיבת תשובה

- במחווון מובאות דוגמאות מקוריות של תשובות תלמידים, והן מובאות בלשונם וכתובות בגופן **כתב יד**.
- חלק מהדוגמאות או מההנחיות להערכה כתוב בין סוגריים. אין הכרח שהכתוב בין סוגריים יהיה בתשובת התלמיד.
- אין להפחית נקודות בשל שגיאות כתיב או בשל ניסוח שגוי, אלא אם כן מצוין אחרת.
- תשובות שיש בהן מידע עודף:
- אם המידע העודף **שגוי** כל התשובה נחשבת שגויה ויש להקליד את הציון 0.
- אם המידע העודף **אינו שגוי** אין להפחית נקודות מהתשובה.
- אם המידע העודף **הועתק באופן בלתי מושכל מהטקסט** (למשל, העתקה גורפת של פסקה, העתקה של חלקי משפט מהטקסט לפני התשובה או אחריה), כל התשובה נחשבת שגויה.
- אם אין תשובה כלל, או שהתשובה אינה מעידה על ניסיון לענות על השאלה, כגון "לא יודע", שרבוט או העתקת הוראות בלבד, ישאירו בודקי המבחן הפנימי את התא הנוגע לציון השאלה ריק. **בודקי המבחן החיצוני יסמנו "לא ענה"**.

2. שאלות הדורשות סימון תשובה

ההנחיות האלה מיועדות לבודקי המבחן הפנימי בלבד. **בודקי המבחן החיצוני אינם בודקים את השאלות האלה.**

- יש להעריך את תשובת התלמיד לפי המחווה ולהקליד את הציון המתאים.
- בשאלות רב־ברירה שבהן התלמיד נדרש לסמן תשובה אחת בלבד, אם סימן התלמיד **יותר מתשובה אחת** יש להקליד את הציון 0.
- אם התלמיד לא סימן **שום תשובה** אין להקליד ציון לשאלה, כלומר יש להשאיר את התא הנוגע לציון השאלה ריק.

שולחים מכתב

שאלה 1 סעיף א

מטרת השאלה: לאתר פרט מידע הכתוב בטקסט במפורש

ממד הבנה: הבנת המשמעות הגלויה

שאלה 1 סעיף א

2 נק' התשובה עוסקת בכך שהרצים היו רצים (במהירות) או בכך שהם היו מגיעים מהר (ממקום למקום), לדוגמה:

- כי הם היו רצים במהירות
- כי הם היו רצים ליעד
- משום שהיו רצים במהירות כדי להעביר את ההודעות ממקום למקום

0 נק' כל תשובה אחרת, לדוגמה:

- מכיוון שהם רוכבים על סוסים אבירים שהם דוהרים מהר מהר והסוסים - רצים.
- כי היונות דוהר רצים
- כי הם מהירים (התשובה כללית מדי ולא ברור ממנה שהמהירות קשורה לריצה או להגעה ממקום למקום).

שאלה 1 סעיף ב

מטרת השאלה: לאתר פרט מידע הכתוב בטקסט במפורש

ממד הבנה: הבנת המשמעות הגלויה

שאלה 1 סעיף ב

3 נק' התשובה עוסקת במקרים שבהם שלחו הודעות למקומות רחוקים (במיוחד) לדוגמה:

- כשרצו לשלוח מכתב למקום רחוק
- למקומות רחוקים
- כל תשובה אחרת, לדוגמה:
- אם היה הרבה מכתבים
- פרטים הרוכבים על סוסים
- כדי לשלוח את המכתבים הרבים במהירות וביעילות

שאלה 2

מטרת השאלה: לאתר פרט מידע הכתוב בטקסט במפורש
ממד הבנה: הבנת המשמעות הגלויה

תשובה (4)	תשובה (1): יכולת ההתמצאות המפותחת שלהן	נק' 4
	כל תשובה אחרת	נק' 0

שאלה 3

מטרת השאלה: לאתר פרטי מידע הכתובים בטקסט במפורש
ממד הבנה: הבנת המשמעות הגלויה

התשובה עוסקת בקיומן של דרכי תקשורת חלופיות, כגון (שיחת) טלפון או דואר אלקטרוני, לדוגמה:	נק' 5
● כי יש טלפון	
● כי היום יש דואר אלקטרוני באחשב	
● מכיוון שכיום משתמשים בפלאפונים יותר משולחים מכתבים בדואר	
כל תשובה אחרת, לדוגמה:	נק' 0
● בטלפן שהיום יש דואר ישראל	
● כי מאימ לאק את זה עד לבית	
● כי מקבלים מכתבים שונים כמו למשל למשל עמור חמל ואים והזמנות לשמחות	
● כי זה חסכוני יותר (התשובה אינה מתייחסת לדרכי התקשורת החלופיות אלא לתוצאה שלהן).	

שאלה 4

שאלה 4

מטרת השאלה: להבין למי המאזכר רומז או למה הוא רומז במשפט נתון
ממד הבנה: הבנת המשמעות המשתמעת

6 נק' התשובה נכונה **בשני** הסעיפים.

3 נק' התשובה נכונה **באחד** הסעיפים.

0 נק' כל תשובה אחרת

סעיף 1

התשובה הנכונה: התשובה היא להעביר או לשלוח הודעות, לדוגמה:

● **להעביר הודעות ממקום למקום**

● **להעביר הודעות עם שליחים**

● **להעביר דואר**

● **לשליחת מכתבים**

תשובה שגויה: כל תשובה אחרת, לדוגמה:

● **לשלוח מכתבים בידי היונים**

● **לשלוח ספרים** (המילה "ספרים" מופיעה אחרי המאזכר ולא לפניו).

● **עם מרדכי ואסתר**

● **כפי שכתוב במגילה**

סעיף 2

התשובה הנכונה: התשובה היא ליונה, לדוגמה:

● **ליונה**

● **היונה**

● **יונת דואר**

תשובה שגויה: כל תשובה אחרת, לדוגמה:

● **ציפור** (התשובה אינה עוסקת ביונה או ביונת הדואר).

● **יונים** (אין התאם דקדוקי בין המאזכר "לה" (יחידה) ל"יונים" (רבות)).

בודקי המבחן החיצוני יקלידו 1 בכל אחד מהסעיפים אם התשובה נכונה, ויקלידו 0 אם התשובה אינה נכונה. ✓

שאלה 5

מטרת השאלה: להבין רעיון עיקרי בטקסט בתהליך של פרשנות
ממד הבנה: פרשנות, עיבוד ויישום

שאלה 5

תשובה (1)

5 נק' תשובה (3): שהדרכים לשליחת מכתבים השתנו לאורך השנים.

0 נק' כל תשובה אחרת

שאלה 6

מטרת השאלה: לנסח טענה ולהצדיקה באמצעות מידע מהטקסט
ממד הבנה: פרשנות, עיבוד ויישום
מיומנות חוצת תחומים: חשיבה ביקורתית

שאלה 6

5 נק' התשובה כוללת הצעה לא לקרוא את המכתב ונימוק המתייחס לחרם דרבנו גרשום, לדוגמה:

- לא לקרא, באלף החרם של רבינו גרשום
- אני מציעה ליואל לא לפתוח את המכתב כי אם הוא יפתח הוא יצבור על חרם דרבנו גרשום.
- כל מי שקורא דבר שלא שלו רבנו גרשון אמר מי שקורא מכתב שלא שלו זה נקרא חרם והיום זה נקרא חרם דרבנו גרשום (מהתשובה משתמע שאסור ליואל לקרוא את המכתב).
- שיחכה עד שאחיו יגיע ואז שהוא יפתח את המכתב אז שולחיק יראה ליואל את מה ששלחו לו וזה באלף חרם דרבנו גרשום (מהתשובה משתמע שאסור ליואל לקרוא את המכתב).
- רבנו גרשום מאור האלה הקים חוק בצרמניה לפני אלף שנים שאסור לקרוא מכתבים ודברים של אדם אחר, וזה נקבע כחרם (מהתשובה משתמע שאסור ליואל לקרוא את המכתב).

3 נק' התשובה כוללת הצעה לא לקרוא את המכתב ונימוק מתאים ורלוונטי ללא התייחסות מפורשת לחרם דרבנו גרשום, לדוגמה:

- אסור לו לפתוח באלף שנה כרטי
- אסור לקרוא מכתבים של אחר
- לא לעצת במכתב של אח שלו כי זה לא שלו וחולץ מזה אם זה צנין של אחיו בנושא שהוא לא מסכים שאף אחד יגע בזה
- לפי דעתי יואל לא צריך לקרוא את המכתב של אחיו כי יש איסור על קריאת המכתבים של האחר (אין התייחסות מפורשת לחרם דרבנו גרשום אף שכתוב "איסור").
- לפי קטע מספר 1 אני מנמקת שלא היה כל כך נעים לאחיו שולחיק אם יואל יפתח את המכתב (מהתשובה משתמע שאסור ליואל לקרוא את המכתב).

0 נק' כל תשובה אחרת, לרבות תשובה הכוללת הצעה לקרוא את המכתב או תשובה שלפיה אסור לקרוא את המכתב ללא נימוק מתאים ורלוונטי או העתקה גורפת של קטע מספר 1, לדוגמה:

- לא, אסור ליולא לקרוא (חסר נימוק בתשובה).
- שיקרא את המכתב ויאמר לאחיו מה כתוב במכתב
- שיכתוב ברור וישיט בול

שאלה 7

שאלה 7

מטרת השאלה: לאתר פרט מידע הכתוב בטקסט במפורש
ממד הבנה: הבנת המשמעות הגלויה

3 נק' התשובה עוסקת בכך שהבול הוא סימן שהשולח שילם עבור שליחת המכתב, לדוגמה:

- כדי שידע את השולח שילם בישיבא לישראל את המכתב
- בישיבא לראות את השולח שילם
- כדי לשלם עבור שליחת המכתב

0 נק' כל תשובה אחרת, לדוגמה:

- מדביקים בול על המעטפה מכיוון שצריך לדעת לאיזה דואר זה אמור להגיע.
- כדי שידעו מי שלח את זה
- שזה לא יהיה מכתב מלויץ
- כדי לשלם לשליחים
- כדי לדעת שקנית את המעטפה (התשובה מתייחסת לתשלום עבור קניית המעטפה ולא עבור שליחת המכתב).

שאלה 8

שאלה 8

מטרת השאלה: לזהות את מטרת הכותב בהוספת הקטע הנלווה
ממד הבנה: בחינה והערכה של רכיבי תוכן, מבנה ולשון
מיומנות חוצת תחומים: חשיבה ביקורתית

5 נק'	תשובה (2): למסור הוראות לשליחה של מכתב בדואר	תשובה (3)
0 נק'	כל תשובה אחרת	

שאלה 9

שאלה 9

מטרת השאלה: לזהות פערים ומידע חסר (לקונה במידע)
ממד הבנה: פרשנות, עיבוד ויישום
מיומנות חוצת תחומים: חשיבה ביקורתית

5 נק'	התשובה עוסקת בכך שחסרה כתובת על המעטפה או שלא צוין היכן גר הנמען או שלא צוין לאן להעביר את המכתב, לדוגמה:	
	● כי לא ידעו את הכתובת ● כי הם לא ידעו איפה הוא גר ואם לא כתבו איפה הוא גר ● שלא כתבו לאיפה להביא את המכתב ● הגלל שלא כתבו כתובת וציר וארץ ● כי השולח לא כתב כתובת ואת השם שלו (התשובה תתקבל אף שיש בה מידע עודף).	
0 נק'	כל תשובה אחרת, לדוגמה:	
	● כי לא היה קנה מידה ● כיוון שאין את שם השולח של המכתב ● כי הוא לא כתב לאי המכתב מ'וצד	

שאלה 10

שאלה 10

מטרת השאלה: לארגן מחדש פרטי מידע הכתובים בטקסט במפורש
ממד הבנה: הבנת המשמעות הגלויה

5 נק' **ארבעת** המשפטים ממוספרים לפי סדר הפעולות הזה:

- 3 במרכזי המיון קמיינים את המכתבים.
- 5 הדוורים מחלקים את המכתבים ליעדים שלהם.
- 1 עובדי הדואר מרוקנים את תיבות הדואר ומכניסים את המכתבים לתוך שקים.
- 4 הדוורים אוספים את המכתבים ממרכזי המיון.
- 2 עובדי הדואר מעבירים את השקים למרכזי המיון.

0 נק' כל תשובה אחרת

שאלה 11

שאלה 11

מטרת השאלה: לפרש מילה הנתונה בהקשר
ממד הבנה: הבנת המשמעות המשתמעת

4 נק' תשובה (1): המקום שהמכתב אמור להגיע אליו

0 נק' כל תשובה אחרת

תשובה (4)

יש מכתבים עבורי?

נוסח א

שאלה 12

מטרת השאלה: לאתר פרט מידע הכתוב בטקסט במפורש
ממד הבנה: הבנת המשמעות הגלויה

תשובה (2)	5 נק' תשובה (1): כי יוסי היה תלמיד טוב וחרוץ.
	0 נק' כל תשובה אחרת

שאלה 13

מטרת השאלה: לזהות את כוונת הכותב
ממד הבנה: בחינה והערכה של רכיבי תוכן, מבנה ולשון
מיומנות חוצת תחומים: חשיבה ביקורתית

תשובה (1)	5 נק' תשובה (4): כדי להדגיש שיהודה נראה איש עשיר
	0 נק' כל תשובה אחרת

שאלה 13

נוסח ב

שאלה 12

שאלה 14

מטרת השאלה: לזהות רעיונות הכתובים בטקסט במפורש
ממד הבנה: הבנת המשמעות הגלויה

שאלה 14

4 נק' התשובה עוסקת בדמותו של יהודה:

- כי ליהודה יש עסקי מסחר (בכל העולם) **או**
- כי יהודה נראה איש עשיר.

לדוגמה:

- **כי היא לא הבינה איך אדם עשיר לא מקבל את המצטפות**
- **כי הוא איש עסקים גדול**

או התשובה עוסקת בהתנהגותו של יהודה:

- כי יהודה (אמר שהוא) מקבל מכתבים רבים **או**
- כי יהודה מגיע לבית הרב מדי יום (לבדוק אם הגיעו מכתבים עבורו).

לדוגמה:

- **או אמר שיצאו מכתבים ולא היצאו**
- **כי בכל יום הוא היה בא לבדוק אם יש מכתבים ותמיד לא היה** (התשובה משתמעת מן הסיפור ולכן מתקבלת).
- **הרבנית הופתעה מכיוון שיהודה מקבל מכתבים מכל הצולף. איך יכול להיות שבשום לא היצאו אליו מכתבים?**

0 נק' כל תשובה אחרת, לדוגמה:

- **כי המכתבים לא מציצים ליהודה** (התשובה כתובה בשאלה עצמה).
- **בגלל שלא היה לא כסף לקנות אוכל**
- **כי הוא ביקש סתם ואם בגלל לא היצא מכתבים.**
- **כי הוא היה ער בחולץ לארץ**
- **כי הוא סוחר עשיר רעב** (התשובה "רעב" יכולה להסביר מדוע נדהמה הרבנית בהמשך הסיפור אך אינה מסבירה מדוע הופתעה הרבנית שיהודה אינו מקבל מכתבים).

שאלה 15

שאלה 15

מטרת השאלה: לפרש ביטוי הנתון בהקשר
ממד הבנה: הבנת המשמעות המשתמעת

תשובה (4)	4 נק' תשובה (2): נעשה איש עני
	0 נק' כל תשובה אחרת

שאלה 16

שאלה 16

מטרת השאלה: להבין רעיון על אף שאינו כתוב בטקסט במפורש
ממד הבנה: הבנת המשמעות המשתמעת

תשובה (1)	5 נק' תשובה (3): כי כך יהודה יקבל אוכל מבלי לומר שהוא רעב.
	0 נק' כל תשובה אחרת

שאלה 17

שאלה 17

מטרת השאלה: לפרש ביטוי הנתון בהקשר
ממד הבנה: הבנת המשמעות המשתמעת

תשובה (2)	4 נק' תשובה (4): קיבל את ההצעה
	0 נק' כל תשובה אחרת

שאלה 18

שאלה 18

מטרת השאלה: להבין רעיון על אף שאינו כתוב בטקסט במפורש
ממד הבנה: הבנת המשמעות המשתמעת

תשובה (3)	5 נק' תשובה (1): כדי שהסיפור יעזור לאיזיק להבין את ההתנהגות של יוסי.
	0 נק' כל תשובה אחרת

שאלה 19 סעיף א

שאלה 19 סעיף א (יהודה)

מטרת השאלה: לזהות רעיון הכתוב בטקסט במפורש
ממד הבנה: הבנת המשמעות הגלויה

4 נק' התשובה עוסקת באוכל או בהפגת רעב, לדוגמה:

- **אוכל חם**
- **יהודה באמת רצה לאכול אבל היתבייש מאוד לבקש כי הוא ירד מנכסיו**
- **אני רצה אפשר אוכל** (התשובה מתקבלת אף שכתובה בדיבור ישיר).

0 נק' כל תשובה אחרת, לדוגמה:

- **אם יש מכתבים צבאיים**
- **שהלחי יניח את הדואר אצל הרבי כי ילדי פותחים לו את התיבה**

שאלה 19 סעיף ב

שאלה 19 סעיף ב (יוסי)

מטרת השאלה: להבין רעיון על אף שאינו כתוב בטקסט במפורש
ממד הבנה: הבנת המשמעות המשתמעת

4 נק' התשובה עוסקת בחברות או בהפגת הבדידות, לדוגמה:

- **חברה ויחם**
- **שהוא לא יהיה בודד**
- **לדבר איתו** (מהתשובה משתמע שיוסי רצה בחברתו של איציק).
- **שאיציק ישחק איתו** (מהתשובה משתמע שיוסי רצה בחברתו של איציק).
- **שיצטחק במשהו כדי שלא יהיה לו משעמם כי אמא שלו הרבה זמן לא בבית**
(מהתשובה משתמע שיוסי לא רצה להיות לבד).
- **הוא לא רצה לפחד בגלל שאימו הלכה לעבוד** (מהתשובה משתמע שיוסי לא רצה להיות לבד).
- **אם אפשר לבוא אלך יוסי אני לבד בבית** (התשובה מתקבלת אף שכתובה בדיבור ישיר).

0 נק' כל תשובה אחרת, לדוגמה:

- **שיצטחק לו בשיעורי בית כי הוא לא מצליח לעשות.**
- **אני נשאר בבית**
- **שיספרו לו את הסיפור**

שאלה 20

שאלה 20

מטרת השאלה: לנסח טענה ולהצדיקה באמצעות מידע מהסיפור

ממד הבנה: פרשנות, עיבוד ויישום

מיומנות חוצת תחומים: חשיבה ביקורתית

4 נק' התשובה עוסקת בכך שאיציק הבין את דברי האב וכוללת נימוק מתאים ורלוונטי המבוסס על **התנהגותו של איציק** בסיפור:

- איציק ניסה לברר מהי הסיבה האמיתית שיוסי מתקשר אליו **או**
- איציק שאל את יוסי מה הוא עושה לאחר הלימודים **או**
- איציק הציע ליוסי להיפגש איתו **או**
- איציק הציע ליוסי לשחק איתו.

לדוגמה:

- **כן, כי ניסה לברר מה קרה** (מהתשובה משתמע שאיציק ניסה לברר מדוע יוסי מתקשר אליו).
- **הוא שאל אותו מה אתה עושה לאחר הלימודים ובגלל זה איציק הבין**
- **לדעת איציק הבין את הדברים שאמר האבא כיון שאחרי מה שאבא איציק הציג ליוסי להיפגש**
- **איציק הציג ליוסי לשחק יחד** (מההסבר משתמע שאיציק הבין את דברי האב).
- **כן, הוא הבין כי הוא צעיר לא אחר כך**

0 נק' כל תשובה אחרת, לרבות תשובה שלפיה איציק הבין את דברי האב, אך הנימוק חסר, אינו מתאים או אינו רלוונטי או תשובה שלפיה איציק לא הבין את דברי האב, לדוגמה:

- **כן, כי איציק קרא את הסיפור על הרב והבין את הדברים שאבא עלו אחר** (חסר נימוק מתאים בתשובה).
- **איציק כן הבין מיד מאותו יום שבה שמחה** (חסר נימוק מתאים בתשובה).
- **איציק הבין את מה שאבא עלו אחר** (חסר נימוק בתשובה).
- **לפצא'ס אנשים מתביישים לבקש ישירות אז הם אומרים בעקיפין** (התשובה מתייחסת למשפט שבגזע השאלה אך אינה עונה על השאלה עצמה).
- **אני חושבת שכן והוא הבין שאפשר לבקש גם בדרך אחרת שהיא לא באמת הבקשה** (התשובה מתייחסת למשפט שבגזע השאלה אך אינה עונה על השאלה עצמה).
- **כן, כי זה בדיוק מה שקרה ליהודה ויכול להיות שזה גם מה שיוסי מנסה לומר אבא**
- **לא מצליח** (התשובה אינה מתייחסת לשאלה אם הבין איציק את דברי האב).
- **לא, כי איציק שאל את יוסי ולא הבין לבד**

שאלה 21

שאלה 21

מטרת השאלה: לזהות קשרים בין רעיונות
ממד הבנה: פרשנות, עיבוד ויישום
מיומנות חוצת תחומים: חשיבה ביקורתית

תשובה (1)	4 נק' תשובה (4): חסד בדרך של כבוד
	0 נק' כל תשובה אחרת

מחווון בעברית לכיתה ד | חינוך חרדי

כל הזכויות שמורות למדינת ישראל, משרד החינוך, ראמ"ה. השימוש במסמך זה, לרבות הפריטים שבו, מוגבל למטרות לימוד אישיות בלבד או להוראה ולבחינה על ידי מוסד חינוך בלבד, לפי הרשאה מפורשת למוסד חינוך באתר ראמ"ה. זכויות השימוש אינן ניתנות להעברה. חל איסור מפורש לכל שימוש מסחרי וכן לכל מטרה אחרת שאינה מסחרית. אין להעתיק, להפיץ, לעבד, להציג, לשכפל, לפרסם, להנפיק רישיון, ליצור עבודות נגזרות בין על ידי המשתמש ובין באמצעות אחר לכל מטרה או למכור פריט מפרטי המידע, התוכן, המוצרים או השירותים שמקורם במסמך זה. תוכן המבחינים, לרבות טקסט, תוכנה, תמונות, גרפיקה וכל חומר אחר המוכלל במסמך זה, מוגן על ידי זכויות יוצרים, סימוני מסחר, פטנטים או זכויות יוצרים וקניין רוחני אחרות, ועל פי כל דין; כל זכות שאינה ניתנת במסמך זה במפורש, דינה כזכות שמורה.